

Міністерство освіти і науки України
Криворізький національний університет
Кафедра екології

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

**з дисципліни «Природоохоронне
законодавство та екологічне право»**

**для студентів спеціальності 101 «Екологія»
усіх форм навчання**

Кривий Ріг, 2022р.

Укладачі: Бондаренко А.М., проф., докт.мед.наук, Гацький А.К., доцент, канд.техн.наук, Панова С.М., канд.техн.наук, Долина О.О., ст. викл., канд.,біол.,наук

Відповідальний за випуск:

Бондаренко А. М., проф., докт.мед.наук

Рецензент: Лопшин О.Є., проф., док.тех.наук

Дані методичні вказівки складено відповідно до навчальної програми з дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право»

Матеріали дидактично та методично зорієнтовані на допомогу студентам при виконанні практичних робіт, в ході яких студенти повинні оволодіти основними знаннями законодавства, які вони зможуть застосовувати для науково обґрунтованого регулювання взаємовідносин між суспільством і природним середовищем, сформулювати необхідні у майбутній практичній діяльності спеціаліста знання, уміння та навички в області раціонального використання, охорони природних ресурсів, покращення умов життя людини.

До методичних вказівок входять плани практичних занять, теми рефератів, перелік питань для виконання контрольних робіт та наведено список рекомендованої літератури.

Розглянуто на засіданні
кафедри екології

Протокол № ____
від _____

Схвалено на вченій раді
гірничо-металургійного факультету

Протокол № ____
від _____

ЗМІСТ

1. ВСТУП	4
2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
Практичне заняття №1: Предмет та джерела екологічного права України.....	6
Практичне заняття №2: Закон України про охорону навколишнього природного середовища.....	7
Практичне заняття №3: Закон України про охорону атмосферного повітря.....	8
Практичне заняття №4: Земельне законодавство і його завдання.....	9
Практичне заняття №5: Кодекс України про надра.....	10
Практичне заняття №6: Водний кодекс України.....	11

Практичне заняття №7: Закон України про поводження з радіоактивними відходами...	12
Практичне заняття №8: Лісовий кодекс України.....	13
Практичне заняття №9: Закон України про екологічний аудит.....	14
Практичне заняття №10: Закон України про природно-заповідний фонд.....	15
Практичне заняття №11: Закон України про оцінку впливу на довкілля.....	17
Практичне заняття №12: Види екологічних правопорушень.....	18
3. ТЕМИ РЕФЕРАТІВ.....	19
4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	20
5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	22

ВСТУП

Природоохоронне законодавство та екологічне право є універсальним регулятором відносин між суспільством і навколишнім природним середовищем. В цих взаємовідносинах суспільство виступає як суб'єкт, а навколишнє природне середовище як об'єкт діяльності людини. Знання основ природоохоронного законодавства та екологічного права дозволить майбутнім фахівцям екологам втілювати вжиття сучасні високоефективні природоохоронні заходи, охороняти та відтворювати природні ресурси. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти вивчають законодавчі та підзаконодавчі нормативно-правові акти України, міжнародні конвенції й угоди, відносини, які складаються між державою, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами з приводу використання, відтворення природних об'єктів та охорони навколишнього природного середовища з метою задоволення екологічних та інших інтересів.

«Природоохоронне законодавство та екологічне право» є нормативною навчальною дисципліною, що входить до циклу фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін.

Плани практичних занять з дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» адресовані студентам екологам денної та заочної форм навчання. Вони охоплюють найважливіші теми курсу, які дають можливість студентам глибше вивчити і детальніше зрозуміти державну політику в області екологічного права.

Студенти повинні засвоїти діюче екологічне законодавство, особливості правового регулювання відносин у цій галузі, правові форми охорони, захисту та гарантій підтримки правових відносин у сфері екології, застосування екологічно-правових приписів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

- сучасний стан законодавчої природоохоронної бази;

- предмет та джерела екологічного права України;
- фактори, види та ступінь техногенного впливу на території й об'єкти природно-заповідного фонду;
- земельне законодавство і його завдання;
- стандартизацію та нормування у галузі використання й охорони вод;
- механізми поводження з радіоактивними відходами;
- процедуру здійснення екологічного аудиту;
- програму перспективного розвитку охорони довкілля в Україні;
- види екологічних правопорушень;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні вміти:

- використовувати та застосовувати в професійній діяльності положення національного та міжнародного законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- ідентифікувати екологічні правопорушення;
- використовувати знання і практичні навички в галузі екологічного права та застосовування еколого-правових норм;
- організовувати еколого-освітню та просвітню діяльність;
- організувати громадський контроль об'єктів і територій природно-заповідного фонду;
- застосувати знання в професійній та природоохоронній діяльності.

Практичні заняття у навчальному процесі проводяться для поглибленого вивчення екологічного права та опанування його методологічних засад. Це вид навчального заняття, в якому викладач організовує обговорення студентами питань програмного матеріалу.

Практичні роботи мають сприяти розвитку творчої самостійності студентів, поглибленню їх інтересу до науки і наукових досліджень, вихованню педагогічного такту, розвитку культури мовлення, формуванню навичок та умінь публічного виступу, участі у дискусії.

Практичні заняття є важливим чинником для перевірки знань студентів.

Мета Практичних занять - допомогти студентам опанувати курс дисципліни, засвоїти предмет цієї науки, її місце у повсякденному житті.

Основні завдання практичних занять полягають у засвоєнні теоретичних положень екологічного права. У процесі обговорення, студенти навчаються формулювати і викладати свої думки і висновки, застосовувати теоретичні положення відповідно до практичних вимог екологічного законодавства в Україні.

Основою ефективного розгляду положень екологічного законодавства на практичних заняттях є вивчення лекційного матеріалу та самостійна робота студентів. Самостійну роботу варто починати з вивчення тексту лекцій, потім ознайомитись і законспектувати в зошиті підготовки до Практичних занять відповідний матеріал підручника, законів та підзаконних нормативних актів, інших джерел.

Перелік рекомендованої літератури не є вичерпним. Студенти можуть використовувати інші джерела і особливо періодичні видання. Опанування положень курсу передбачає не тільки міцне засвоєння визначень тих чи інших категорій характерних рис та ознак, але й розуміння різних точок зору провідних вчених.

Готуючись до практичних занять, необхідно звернути увагу на ключові поняття, які притаманні вказаним темам і засвоїти їх практичних занять або окремих їх питань може відбуватись в різних формах: співбесіди, загально-групової дискусії, заслуховування рефератів, проведення письмових самостійних робіт тощо. Реферати, які передбаченні планами Практичних занятьських занять, заслуховуються і обговорюються в ході відповідних занять або перевіряються викладачем.

До планів практичних занять додається список загальної літератури і підручників, вони можуть бути використані студентами, як для підготовки до Практичне заняттяських занять так і для підготовки до складання іспиту. Студентам заочної форми навчання пропонується перелік питань для написання контрольної роботи.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття №1

Предмет та джерела екологічного права України.

1. Об'єктивна необхідність взаємодії суспільства і природи.
2. Становлення екологічного права в Україні.
3. Предмет, методи і завдання екологічного права.
4. Екологічне право та його місце серед інших галузей права.
5. Об'єкти та суб'єкти екологічного права.
6. Принципи екологічного права.
7. Система джерел екологічного права.
8. Гарантія реалізації екологічних прав громадян України.
9. Екологічні права та обов'язки громадян України.
10. Конституційні засади екологічного права.

Список рекомендованої літератури:

1. Конституція (Основний закон) України 1996., 28 червня.

2. Заржицький О. Правові засади регіональної екологічної політики. Право України №4 2001.
3. Гетьман А. Правове регулювання екологічних суспільних відносин: стан та перспективи. Право України №4 2001.
4. Малишко М. «Конституційні основи екологічно-правової системи України». Право України №12 2001.
5. Андрійцев В.І. Екологічне право. К. Вентурі. 1996.
6. Гетьман А.П. Процесуальні норми і відношення в екологічному праві. Харків. 1994.
7. Екологічне право України (Загальна частина) навч. посібник. Харків. 1995.
8. Кузнецов С. Розвиток правових форм фінансування природоохоронної діяльності в контексті загального процесу «Довкілля для Європи». Право України №4 2000.
9. Краснова М. Позняк Е. Правове забезпечення екологічної безпеки: роль науково-правового фактору. Право України №5 2000.
10. Андрійцев В.І. Екологічна безпека громадян, проблеми правового регулювання (регіональні проблеми охорони навколишнього природного середовища). К. 1995. с.22-2

Практичне заняття №2

Закон України про охорону навколишнього природного середовища.

1. Основні принципи охорони навколишнього природного середовища в Україні.
2. Екологічні права та обов'язки України.
3. Моніторинг навколишнього природного середовища.
4. Кадастр природних ресурсів.
5. Екологічні стандарти і її завдання, об'єкти та суб'єкти.
6. Екологічні стандарти і екологічні нормативи.

7. Контроль і нагляд у галузі охорони навколишнього природного середовища.
8. Екологічний механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища.
9. Заходи щодо забезпечення екологічної безпеки.
10. Відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Список рекомендованої літератури:

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991. Відомості Верховної Ради України 1991. №41.
2. Закон України «Про охорону атмосферного повітря» від 16 жовтня 1992.
3. Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Затверджено наказом Мінекобезпеки України від 13 липня 1996. №75.
4. Кузнєцова С. Розвиток правових форм фінансування природоохоронної діяльності в контексті загального процесу «Довкілля для Європи». Право України №4. 2000.
5. Краснова М. Позняк Е. Правове забезпечення екологічної безпеки: роль науково-правового фактора. Право України №5. 2000.
6. Андрійцев В.І. Екологічна безпека громадян, проблеми правового регулювання (Регіональні проблеми охорони навколишнього природного середовища). К.1995. с.22-27

Практичне заняття №3

Закон України про охорону атмосферного повітря.

1. Завдання та державне регулювання закону про охорону атмосферного повітря.

2. Стандартизація і нормування в галузі охорони атмосферного повітря.
3. Права та обов'язки громадян та користувачів атмосферного повітря.
4. Заходи щодо охорони атмосферного повітря у населених пунктах.
5. Додержання вимог охорони атмосферного повітря при експлуатації, будівництві та реконструкції промислових об'єктів.
6. Економічний механізм забезпечення охорони атмосферного повітря.
7. Контроль у галузі охорони атмосферного повітря.
8. Державний облік та моніторинг в галузі охорони атмосферного повітря.
9. Порухення та відповідальність в галузі охорони атмосферного повітря.

Список рекомендованої літератури:

1. Гавриленко О.П. Сучасний стан та основні проблеми ресурсів атмосферного повітря в Україні. Екогеографія України: К.: Знання , 2008. 646 с.
2. Сухарев С.М. Охорона атмосфери. Основи екології та охорони довкілля: Мін-во освіти і науки України, Ужгородський нац. ун-т. К.:Центр навчальної літератури. 2006. 391 с.
3. Термена Б.К. Забруднення атмосфери та його наслідки. Охорона та раціональне використання природних ресурсів. Чернівці.:Книги-XXI, 2005. 167 с.
4. Гетьман П. Правова охорона атмосферного повітря. Екологічне право України в запитках та відповідях. Харків.: Одиссей. 2008. 478 с.
5. Тунік Т.М. Здійснення державного контролю за станом атмосферного повітря. Природоохоронне інспектування.: Кіровоград.: 2007. 279 с.
6. Мороз П. Екологія промислового міста та стан нинішньої атмосфери. Наука і суспільство. 2006. №1-2. ст. 26-31

7. Торговець А.Г. Комплексний екотехнологічний і енергозберігаючий захист від джерел забруднення атмосфери. Безпека життєдіяльності. 2004. №6. ст. 18-20

Практичне заняття №4
Земельне законодавство і його завдання.

1. Склад та цільове призначення земель України.
2. Право власності на землю, набуття і реалізація права на землю.
3. Право користування землею, права і обов'язки землекористувачів.
4. Право земельного сервітуту.
5. Порядок передачі земель і власність і надання у користування.
6. Норми безоплатної передачі земель у власність громадянам.
7. Продаж земельних ділянок на конкурентних засадах.
8. Припинення та захист прав на землю.
9. Завдання, зміст і порядок охорони земель в Україні.
10. Поняття, мета, завдання та зміст землеустрою.
11. Моніторинг та державний земельний кадастр.
12. Плата за землю та земельний податок.
13. Приватизація землі.
14. Відповідальність за порушення земельного законодавства.

Список рекомендованої літератури:

1. Конституція України 26 червня 1996.
2. Указ Президента України «Про приватизацію та оренду земельних ділянок» від 12 липня 1995. Урядовий кур'єр 1995. 18 липня.
3. Закон України «Про колективне сільськогосподарське підприємництво» від 14 лютого 1992. №20 Ст.272.
4. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001. Відомості Верховної Ради України. 2001. №25. Ст.354.
5. Про меліорацію земель. Закон України від 14 січня 2000. Відомості Верховної Ради України. 2000. №11. Ст.90
6. Про плату за землю. Закон України від 19 вересня 1996. Відомості Верховної Ради України. 1992. №38. Ст.560.
7. Про оренду землі. Закон України від 6 жовтня 1998. Відомості Верховної Ради України. 1998. №46. Ст.280.
8. Андрійцев В.І. Екологічне право: Особлива частина. К.: Істина. 2001.
9. Дмитренко І.А. Екологічне право України. К. 1996. с.78-114

Практичне заняття №5
Кодекс України про надра.

1. Завдання кодексу та надання надр у користування.
2. Права та обов'язки користувачів надр.
3. Геологічне вивчення надр.
4. Вимоги щодо геологічного вивчення надр.
5. Охорона надр та їх раціональне використання.
6. Відповідальність за порушення законодавства про надра.

Список рекомендованої літератури:

1. Олійник О.М. Правове регулювання охорони надр за законодавством України (окремі аспекти): НАН України, ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. Хмельницький.: Поліграфіст-2. 2011. 139 с.
2. Шем'яков О.П. Правове регулювання використання та охорони надр в Україні: проблеми теорії, застосування і розвитку законодавства: Донецьк: Донбас. 2011. 514 с.
3. Коз'яков І.М. Надровикористання у країнах СНД: порівняльно-правовий аналіз. :Імідж Прінт. 2009. Кн. 1. 576 с.
4. Білецький В.С. Мала гірнича енциклопедія.: Східний видавничий дім. 2004-2013.
5. Кірін Р.С. Проблеми Кодифікації законодавства про надра. Актуальні проблеми держави і права. 2014. ст.246.

Практичне заняття №6
Водний кодекс України.

1. Основні терміни і положення.
2. Контроль за використанням і охороною вод, державний водний кадастр.
3. Стандартизація і нормування в галузі використання, охорони та відтворення водних ресурсів.
4. Водокористувачі: права та обов'язки.
5. Види і порядок водокористування.
6. Правила скидання зворотних вод у водні об'єкти.
7. Правила користування річками, водоохоронні зони та зони санітарної охорони.

8. Охорона вод від забруднення, засмічення і вичерпання.
9. Відповідальність за порушення водного законодавства.
10. Екологічні правопорушення в області водного законодавства.
11. Правові заходи охорони вод.

Список рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 26 червня 1996.
2. Водний кодекс України. Відомості Верховної Ради України 1995. №24 Ст.139.
3. Постанова Кабінету Міністрів України Питання державного комітету України по водному господарству. Відомості Верховної Ради України. 16 травня 1992.
4. Постанова Кабінету Міністрів «Про підвищення нормативів оплати за спеціальне використання прісних водних ресурсів». Відомості Верховної Ради України. 20 березня 1995.
5. Порядок здійснення державного моніторингу вод. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996. №815
6. «Про питну воду та питне водопостачання». Закон України від 10 січня 2002 року. Відомості Верховної Ради України. 2002. №16. Ст.112.
7. «Про Концепцію розвитку водного господарства України». Постанова Верховної Ради України від 14 січня 2000. Офіційний вісник України. 2000. №5. Ст.146.
8. Баб'як О.С. Біленчук П.Д. Екологічне право України. Київ. 2000.
9. Валюк П. Екологічне право України (конспект лекцій у схемах). Київ: Юрінком Інтер 2006.
10. Земельне законодавство України. Київ. «Істина», 2007.
11. Ковтун О.М. Законодавство України про довкілля. К.: «Президент» 2005.

Практичне заняття №7

Закон України про поводження з радіоактивними відходами.

1. Загальні положення.
2. Компетенція органів державної влади у сфері поводження з радіоактивними відходами.
3. Державне регулювання безпеки у сфері поводження з радіоактивними відходами.
4. Обв'язки фізичних та юридичних осіб під час поводження з радіоактивними відходами.
5. Державний облік радіоактивних відходів.
6. Порядок розміщення, проектування, будівництва об'єктів по переробці радіоактивних відходів.
7. Відповідальність за порушення законодавства.

Список рекомендованої літератури:

1. «Про відходи». Закон України від 5 березня 1998. №187/98. Відомості Верховної Ради
2. Порядок розроблення, затвердження і перегляду лімітів на утворення та розміщення відходів. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1998. №1218
3. «Про поводження з радіоактивними відходами». Закон України від 30 червня 1995. №255. Відомості Верховної Ради
4. Порядок звільнення радіоактивних відходів і побічних радіоактивних матеріалів від регуляційного контролю. Затверджено наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України. Міністерства охорони здоров'я України від 17 листопада 1997. №183/331.

5. Положення про екологічний контроль у пунктах пропуску через державний кордон та в зоні діяльності регіональних митниць і митниць. Затверджено наказом Міністерства охорони навколишнього середовища та ядерної безпеки України від 8 вересня 1999. №204

6. Інструкція щодо проведення радіаційного контролю транспортних засобів і вантажів у пунктах пропуску через державний кордон та на митній території України. Затверджено наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 15 травня 2000. №27

7. Закон України «Про поводження з радіоактивними відходами» Відомості Верховної Ради 1995. №27

Практичне заняття №8 **Лісовий кодекс України.**

1. Лісове законодавство та його завдання.
2. Права та обов'язки лісокористувачів.
3. Державне управління в галузі охорони, захисту, використання та відтворення лісів.
4. Групи лісів, використання лісових ресурсів.
5. Відтворення, охорона та захист лісових насаджень.
6. Державний облік лісів, державний лісовий кадастр.
7. Моніторинг лісів і лісова сертифікація.
8. Відповідальність за порушення законодавства у галузі використання лісів.

Список рекомендованої літератури:

1. Конституція України від 26 червня 1996.

2. Лісовий Кодекс України. Відомості Верховної Ради України 1994. №17 Ст.99.
3. Санітарні правила в лісах України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995. №555.
4. Правила заготівлі живиці у лісах України. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1996. №186.
5. Положення про Зелену книгу України. Затверджена наказом Мінекобезпеки України від 19 лютого 1997. №17.
6. «Про рослинний світ». Закон України від 9 квітня 1999. №591-XIV
7. «Про захист рослин». Закон України від 14 жовтня 1998. №180-XIV
8. «Про рослинний світ». Закон України від 9 квітня 1999. Відомості Верховної Ради України. 1999. №22-23. Ст.198.
9. «Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону». Закон України від 10 лютого 2000. Відомості Верховної Ради України. 2000. №13. Ст.99;
10. «Про затвердження Порядку ведення державного обліку лісів і державного лісового кадастру». Постанова Кабінету Міністрів України від 27 вересня 1995. №767 .ЗП України. 1996. №2. Ст.45.
11. Баб'як О.С. Біленчук П.Д. Екологічне право України. Київ. 2000.
12. Валюк П. Екологічне право України (конспект лекцій у схемах). Київ. Юрінком Інтер 2006.
13. Земельне законодавство України. Київ. «Істина». 2007.
14. Ковтун О.М. Законодавство України про довкілля. К.: «Президент» 2005.

Практичне заняття №9
Закон України про екологічний аудит.

1. Загальні положення, об'єкти та суб'єкти екологічного аудиту.
2. Вимоги до складання екологічного аудиту.

3. Правове регулювання екологічного аудиту.
4. Форми екологічного аудиту.
5. Права і обов'язки замовників та виконавців екологічного аудиту.
6. Правові підстави для проведення екологічного аудиту.
7. Оформлення результатів екологічного аудиту.
8. Відповідальність за порушення законодавства про екологічний аудит.

Список рекомендованої літератури:

1. Заржицький О. Правові засади регіональної екологічної політики. Право України №4 2001.
2. Гетьман А. Правове регулювання екологічних суспільних відносин: стан та перспективи. Право України №4 2001.
3. Малишко М. «Конституційні основи екологічно-правової системи України». Право України №12 2001.
4. Андрійцев В.І. Екологічне право. К. Вентурі. 1996.
5. Гетьман А.П. Процесуальні норми і відношення в екологічному праві. Харків-Основа- 1994.
6. Екологічне право України (Загальна частина) навч. посібник. Харків. 1995.
7. Петров В.В. Екологія і право. Москва. Юридліт. 1992.
8. Шевчук В.Я. Екологічний аудит. К. Символ. 1997.
9. Радянське природно-ресурсне право. Особлива частина. Навч. Посібник. Х. 1988.
10. Кузнецов С. Розвиток правових форм фінансування природоохоронної діяльності в контексті загального процесу «Довкілля для Європи». Право України №4 2000.
11. Краснова М. Позняк Е. Правове забезпечення екологічної безпеки: роль науково-правового фактору. Право України №5 2000.
12. Заржицький О. Правові аспекти регіональної екологічної безпеки. Право України №5 2000.

13. Андрійцев В.І. Екологічна безпека громадян, проблеми правового регулювання (регіональні проблеми охорони навколишнього природного середовища). К. 1995. с.22-27

Практичне заняття №10

Закон України про природно-заповідний фонд.

1. Значення закону для збереження рідкісних видів рослин та тварин.
2. Управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду.
3. Правила використання земель природно-заповідного фонду.
4. Охоронні зони територій та об'єктів природно-заповідного фонду.
5. Вимоги законодавства щодо проведення науково-дослідницьких робіт території природно-заповідного фонду.
6. Економічне забезпечення організації і функціонування природно-заповідного фонду.
7. Порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.
8. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду.
9. Охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду.
10. Відповідальність за порушення Закону України про природно-заповідний фонд.

Список рекомендованої літератури:

1. Конституція (Основний закон) України 1996., 28 червня.
2. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991. Відомості Верховної Ради України 1991. №41.

3. Закон України "Про природно-заповідний фонд України» від 16 червня 1992.
4. Закон України «Про червону книгу» від 7 лютого 2002.
5. Положення про Червону книгу України. Затверджено Постановою ВР України від 29 жовтня 1992.
6. Програма перспективного розвитку заповідної справи в Україні. Затверджено Постановою ВР України від 22 вересня 1994.
7. «Про природно-заповідний фонд України». Закон України від 16 червня 1992. №2456-ХІІ
8. «Про розміри компенсації за добування (збирання), та шкоду, заподіяну видам тварин і рослин, занесених до Червоної книги України». Постанова Кабінету Міністрів України від 1 червня 1993. №399.
9. Положення про водно-болотні угіддя загально-державного значення. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1999. №166.
10. «Про природно-заповідний фонд України». Закон України від 16 червня 1992. Відомості Верховної Ради України. 1992. №34. Ст. 502.
11. «Про курорти» Закон України від 5 жовтня 2000. Відомості Верховної Ради України. 2000. №50. Ст.453.

Практичне заняття №11

Закон України про оцінку впливу на довкілля

1. Загальні положення (терміни, суб'єкти та об'єкти Закону України про оцінку впливу на середовище).
2. Сфера застосування Закону України про оцінку впливу на довкілля.
3. Гласність при проведенні ОВД.
4. Повідомлення про планову діяльності яка підлягає оцінці впливу на довкілля.
5. Вимоги до складання звіту з оцінки впливу на довкілля.

6. Розкрити роль громадських організацій при проведенні ОВД.
7. Порядок складання та вимоги до висновку з оцінки впливу на довкілля.
8. Утворення експертних комісії з оцінки впливу на довкілля.
9. Поняття та оцінка транскордонного впливу на довкілля.
11. Відповідальність за порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля.
10. Порушення вимог законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля.

Список рекомендованої літератури:

1. Постанова Кабінету міністрів від 18 червня 2017 «Про затвердження положення про оцінку впливу на довкілля».
2. Пропозиції Президента до Закону «Про оцінку впливу на довкілля» Проект від 22.02.2016 № 2009а-д
3. Правова охорона навколишнього середовища в країнах Східної Європи. Навч. Посібник для вузів. Під ред. В.В. Петрова. «Вищ. шк.» У 1990. с.368
4. Шемученко Ю.С. Правові проблеми екології. АН УРСР. Ін-т держави та права. К "Наукова думка". 1989. с.232
5. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 18.12.2017р., № 2059-VIII, 17 статей.

Практичне заняття № 12
Види екологічних правопорушень.

1. Екологічне правопорушення, класифікація та склад.
2. Адміністративна відповідальність.
3. Дисциплінарна відповідальність.
4. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.

5. Кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення.

Список рекомендованої літератури:

1. Збірник законодавчих актів України про охорону навколишнього середовища.-Чернівці, Зелена Буковина, 1996, том 1. 340 с.
2. Екологічна енциклопедія: у 3 т. / Ред.: А.В. Толстоухов (голов. редактор) та ін. – К.: ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації»,2006.-Т.1:А-Е. 432 с.,2007. -Т. 2: Є-Н. 416 с.,2008.– Т. 3: О-Я. 472 с.
3. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» // Відомості Верховної Ради. – 2004, №3.
4. Меллума А.Ж. Особо охраняемые природные объекты на староосвоенных территориях. – Рига, 1988.
5. Михеев А.В. Охрана природы. - М.: Просвещение, 1987. 256 с.
6. Мусієнко М.М., Серебряков В.В., Брайон О.В. Екологія: Охорона природи: словник-довідник. - К.: Знання, 2002. 550 с.

3. ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Законодавчі засади раціонального природокористування.
2. Суб'єкти та об'єкти права природокористування.
3. Підстави виникнення та припинення права природокористування.
4. Правове регулювання екологічної безпеки України.
5. Правове забезпечення екологічним моніторингом.
6. Повноваження органів регіонального і місцевого самоврядування в галузі екології.
7. Правові питання кадастрів природних ресурсів.
8. Гарантії реалізації екологічних прав громадян України.
9. Гарантії захисту екологічних прав.
10. Правові основи інформаційного забезпечення в галузі екології.
11. Правові питання управління в галузі екології.
12. Правове забезпечення реалізації екологічних питань.
13. Міжнародно-правові засоби реалізації екологічних прав України.
14. Поняття та види земельних правовідносин.
15. Земельний фонд як об'єкт правової охорони.
16. Правові форми вирішення земельних спорів.
17. Право орендного землекористування.
18. Правові форми використання земель.

19. Правові аспекти реформування земельних відносин.
20. Юридичні гарантії здійснення земельної реформи.
21. Правове забезпечення земельної реформи.
22. Правове регулювання використання тваринного світу.
23. Тваринний світ як об'єкт правової охорони.
24. Організаційно-правові заходи щодо охорони тваринного світу.
25. Відповідальність за порушення законодавства щодо охорони тваринного світу.
26. Мисливство як вид права користування тваринним світом.
27. Рибальство як вид права користування тваринним світом.
28. Атмосферне повітря як об'єкт охорони.
29. Правові засоби запобігання забруднення атмосферного повітря.
30. Нормативи в галузі охорони атмосферного повітря.
31. Додержання вимог щодо атмосферного повітря при проектуванні будівництв та реконструкції промислових об'єктів.
32. Відповідальність за порушення законодавства про використання та охорону атмосферного повітря.
33. Надра як об'єкт правової охорони.
34. Суб'єкти та об'єкти права користування надрами.
35. Види права користування надрами.
36. Поняття і зміст правової охорони надр.
37. Відповідальність за порушення законодавства про надра.
38. Нормативно-правові акти в сфері охорони надр України.
39. Право громадян на користування надрами.

40. Проблеми правового забезпечення екологічної безпеки у процесі видобування надр.

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Право громадян на безпечне оточуюче природне середовище.
2. Порядок розміщення, проектування, будівництва об'єктів по переробці радіоактивних відходів.
3. Завдання, зміст і порядок охорони земель в Україні.
4. Предмет і поняття екологічного права.
5. Завдання кодексу України про надра, державний фонд надр.
6. Використання техногенно-забруднених земель, консервація земель.
7. Основні принципи і завдання екологічного права.
8. Поняття, мета, завдання та зміст землеустрою.
9. Надання надр у користування.
10. Екологічне право та його місце серед інших галузей права.
11. Висновки екологічного аудиту.
12. Моніторинг та державний земельний кадастр.
13. Джерела екологічного права.
14. Правове регулювання екологічного аудиту.
15. Економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель.
16. Лісове законодавство та його завдання.
17. Форми екологічного аудиту.
18. Відповідальність за порушення земельного законодавства в Україні.

19. Права та обов'язки лісокористувачів.
20. Права та обов'язки замовників та виконавців екологічного аудиту.
21. Основні принципи охорони навколишнього природного середовища.
22. Державне управління в галузі охорони, захисту, використання та відтворення лісів.
23. Правові підстави для проведення екологічного аудиту.
24. Екологічні права та обов'язки громадян України.
25. Контроль за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів.
26. Оформлення результатів екологічного аудиту.
27. Екологічні стандарти і Екологічні нормативи.
28. Надання надр у користування.
29. Відповідальність за порушення законодавства про екологічний аудит.
30. Економічний механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища.
31. Відтворення лісів, охорона і захист лісів.
32. Земельне законодавство України і його завдання.
33. Екологічна експертиза, її завдання, об'єкти екологічної експертизи.
34. Лісова охорона, лісовпорядкування.
35. Склад та цільове призначення земель України.
36. Стандартизація і нормування в галузі охорони атмосферного повітря
37. Державний облік лісів і державний лісовий кадастр.
38. Форми власності на землю в Україні.
39. Вимоги щодо охорони атмосферного повітря при проектуванні, будівництві і реконструкції промислових об'єктів.

40. Відповідальність за порушення законодавства в області використання лісів
41. Право користування землею, права та обов'язки землекористувачів.
42. Контроль в області охорони атмосферного повітря.
43. Значення закону України про природно-заповідний фонд для збереження рідкісних видів тварин і рослин.
44. Право земельного сервітуту.
45. Контроль за використанням і охороною вод, державний водний кадастр.
46. Правила використання земель заповідного фонду
47. Порядок передачі земель у власність і надання її у користування.
46. Стандартизація і нормування у галузі використання і охорони вод.
49. Державний облік рідкісних видів рослин і тварин.
50. Норма безплатної передачі земельних ділянок громадянам.
51. Види і порядок водокористування.
52. Водокористувачі, права та обов'язки.
53. Продаж земельних ділянок іноземним державам та іноземним юридичним особам.
54. Види спеціального водокористування та їх характеристика.
55. Компетенція органів державної влади у сфері поводження з радіоактивними відходами.
56. Продаж земельних ділянок на конкурентних засадах.
57. Правила скидання зворотних вод у водні об'єкти.
58. Державне регулювання безпеки у сфері поводження з радіоактивними відходами.
59. Припинення прав на землю в Україні.
60. Правила користування річками.
61. Обов'язки юридичних та фізичних осіб під час поводження з радіоактивними відходами.

62. Захист прав на землю в Україні.
63. Водоохоронні зони та зони санітарної охорони, їх характеристика.
64. Державний облік радіоактивних відходів.
65. Завдання, зміст і порядок охорони земель в Україні.
66. Охорона вод від забруднення, засмічення і вичерпання.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». Відомості Верховної Ради України. 1991. №41.
2. Закон України «Про охорону атмосферного повітря». Відомості Верховної Ради України. 1992. №50.
3. Водний кодекс України. «Голос України». 20 липня 1995.
4. Закон України «Про природно заповідний фонд». Відомості Верховної Ради України. 1992. №34.
5. Закон України «Про тваринний світ». Відомості Верховної Ради. 2002. №14.
6. Закон України «Про поводження з радіоактивними відходами». Відомості Верховної Ради. 1995. №27.
7. Кодекс України про надра. Відомості Верховної Ради, 1994. №36.
8. Постанова Кабінету міністрів від 03 вересня 1993 №783 «Про затвердження положення про державний моніторинг навколишнього природного середовища».
9. Андрійцев В.І. Правове забезпечення екологічної експертизи проектів: К. "Будівельник".1990. с.168
10. Правова охорона навколишнього середовища в країнах Східної Європи. Навч. Посібник для вузів. Під ред. В.В. Петрова. «Висш. шк.» У 1990. с.368
11. Шемученко Ю.С. Правові проблеми екології. АН УРСР. Ин-т держави та права. К "Наукова думка". 1989. с.232

12. Дмитренко І.А. Екологічне право України: Підручник. К: Юрінком-Інтер, 2001. с.352
13. Земельний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2001. №56.
14. Ковтун О.М. Законодавство України про довкілля: Посібник. К. „Президент”. 2005. с.144
15. Балюк Г. І. Екологічне право України: Конспект лекцій у схемах (загальна і особлива частина): Навч. посібник. К. 2006.
16. Екологічне право України. Академічний курс: Підручник: За заг. ред. Ю.С. Шемученко. К. 2005.
17. Екологічне право України: Підручник: За ред. А.П. Гетьмана, М.В, Шульги. Харків. 2005.
18. Костицький В.В. Екологія перехідного періоду: право, держава, економіка (Економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні). К. 2003.
19. Кобецька Н.Р. Екологічне право України: Навчальний посібник: К. Юніком Інтер. 2007. 352 с

Методичні вказівки до виконання практичних робіт
з дисципліни «Природоохоронне
законодавство та екологічне право»

для студентів спеціальності 101 «Екологія»
усіх форм навчання

УКЛАДАЧІ: Бондаренко Анатолій Миколайович,
Гацький Анатолій Костнтинович
Панова Світлана Миколаївна
Долина Олександр Олексадрович

Реєстраційний № _____

Підписано до друку _____ 2022 р.

Формат А5

Обсяг 24 сторінки

Тираж 20 примірників

Видавничий центр КНУ, вул. В. Матусевича, 11,

м. Кривий Ріг